

รายงาน

รายงานการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)
โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยการเกษตร
สถานีพัฒนาที่ดินแพร่

ปีงบประมาณ 2569

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7

รายงานการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)
โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยการเกษตร
สถานีพัฒนาที่ดินแพร่ ปงบประมาณ พ.ศ.2569

1. หลักการและเหตุผล

ภาคการผลิตของไทยโดยเฉพาะภาคเกษตรกรรม มีความอ่อนไหวต่อสภาพดินฟ้าอากาศและสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง (Climate Change) เนื่องจากมีน้ำเป็นปัจจัยหลักในการผลิตทางการเกษตร เมื่อปริมาณน้ำไม่สอดคล้องกับความต้องการจึงส่งผลกระทบต่อพืชผลต่าง ๆ เช่น ภัยแล้ง ทำให้พืชขาดน้ำเช่นเดียวกับอุทกภัยที่ส่งผลให้พื้นที่เกิดปัญหาการสูญเสียหน้าดินและดินถล่มทำให้พืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหายผลของภัยพิบัติทำให้เกษตรกรขาดรายได้และมีหนี้สินรวมถึงการทำการเกษตรที่ไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทำลายสมดุลของระบบนิเวศ ก็เป็นสาเหตุสำคัญทำให้ความเสี่ยงจากภัยพิบัติมีเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้เกษตรกรบางพื้นที่ยังมีการใช้ประโยชน์จากที่ดินที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการก่อให้เกิดความสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างยิ่ง อาทิเกษตรกรมีการไถพรวนดินตามแนวลาดชัน เป็นผลทำให้เกิดการสูญเสียหน้าดินที่อุดมสมบูรณ์ด้วยแร่ธาตุและอินทรีย์วัตถุ ตลอดจนทำให้โครงสร้างของดินเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว เกิดการชะล้างพังทลายของดิน จนไม่สามารถทำการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยตะกอนของดินที่เกิดจากการชะล้างพังทลายของหน้าดิน จะถูกพัดพาไปทับถมในแม่น้ำลำธารต่าง ๆ จนเกิดการตื้นเขินไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ตามความต้องการความเสียหายที่เกิดจากการชะล้างพังทลายของดินดังกล่าว จะมีผลต่อเนื่องไปถึงเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องบริหารจัดการพื้นที่เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากปัญหาภัยพิบัติทางการเกษตรและเป็นการฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติทางการเกษตรประกอบด้วย ภัยแล้ง อุทกภัย ที่เป็นปัญหา ทำให้เกิดดินถล่มและการสูญเสียหน้าดิน รวมถึงการบรรเทาผลกระทบจากภาวะโลกร้อน เช่น ปัญหาหมอกควันจากการเผาพื้นที่ทางการเกษตร เป็นต้น กรมพัฒนาที่ดินจึงได้จัดทำโครงการพัฒนาที่ดินเพื่อป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติทางการเกษตร ประกอบด้วย กิจกรรมด้านการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดดินถล่มและสูญเสียหน้าดินและการจัดหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรเพื่อรองรับความเสี่ยงจากภัยพิบัติทางการเกษตรด้วยการจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (Seed Stock) เพื่อเป็นการป้องกัน ปรับปรุง ฟื้นฟูสภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการรักษาสภาพแวดล้อม รองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในพื้นที่การเกษตร อีกทั้งยังเป็นการรณรงค์เสริมสร้างความรู้และพัฒนาบุคลากร เกษตรกร บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยความร่วมมือทุกภาคส่วนให้สามารถเตรียมพร้อมในการรองรับกับภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านการเกษตร นอกจากนี้ ยังเป็นการเตรียมการให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทา ความเดือดร้อนของเกษตรกรที่อาจได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ภัยแล้ง อุทกภัย ให้ลดความเสียหายและ เพิ่มรายได้ในช่วงที่เกิดวิกฤติจากภัยทางธรรมชาติและภัยพิบัติทางการเกษตร

2. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีสวนได้สวนเสียในพื้นที่ดำเนินการโครงการการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality : LDN)

1.2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่โครงการการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality : LDN)

1.3 สร้างการรับรู้และเปิดโอกาสให้เกษตรกรไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของกรมพัฒนาที่ดิน

4. ระยะเวลาดำเนินการ

ธันวาคม พ.ศ. 2568 - กันยายน พ.ศ. 2569

5. วันเวลา สถานที่ดำเนินการ

ลำดับที่	วัน เดือน ปี	สถานที่ดำเนินการ
1	-วันที่ 22 ตุลาคม 2568	ศาลาประชาคมบ้านวังน้ำเย็น ม.10 ต.แม่ป่าก อ.วังชิ้น
2	-วันที่ 14 ตุลาคม 2568 -วันที่ 14 พฤษภาคม 2568	ศาลาประชาคมบ้านแม่จองไฟ ม.2 ต.ห้วยอ้อ อ.ลอง
3	- วันที่ 25 พฤษภาคม 2568	ศาลาประชาคมบ้านทุ่งเจริญ ม.4,9 ต.หัวฝาย อ.สูงเม่น

6. ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 12 ราย

1. เกษตรกรผู้เข้าร่วมจำนวน 30 ราย
2. ผู้สังเกตการณ์ จำนวน 10 ราย
 - เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินแพร่
 - กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

7. วิธีการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน PRA จำนวน 4 ครั้ง วันที่ 22 ตุลาคม 2568 วันที่ 14 ตุลาคม 2568 วันที่ 14 ตุลาคม 2568 และ 25 พฤษภาคม 2568 มีการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

7.1 คัดเลือกพื้นที่เกษตรกรที่มีเกษตรกรในพื้นที่ที่มีความสนใจเข้าและให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน

7.2 เกษตรกรในพื้นที่ที่มีความสนใจและให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน

7.3 ประชุมชี้แจงเกษตรกร ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7.4 กำหนดขอบเขตวงรอบพื้นที่ดำเนินการบนแผนที่ภูมิประเทศ

7.5 ออกแบบมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และประมาณราคาการก่อสร้าง

7.6 ก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำตามแบบแปลนที่กำหนด

8. ประเด็นเรื่องการมีส่วนร่วม

8.1 ชี้แจงเกษตรกรที่เข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และแนวทางการปฏิบัติงาน รวมทั้งรายละเอียดแบบก่อสร้างงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

8.2 รับฟังความคิดเห็นและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดำเนินการ

8.3 เกษตรกรในพื้นที่แสดงความต้องการในการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

8.4 เจาะหน้าที่และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ หาหรือการจัดทำมาตรฐานและกิจกรรมต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ดินและน้ำให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกร เพื่อให้เกิดความสมดุล ของการจัดการทรัพยากรที่ดินในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน

9. สรุปผลการมีส่วนร่วม

9.1 ปัญหาดินเสื่อมโทรมทั้งทางกายภาพ เคมีและชีวภาพ พื้นที่ลาดชันและเสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของ หนาดินรวมทั้งการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร

9.2 เกษตรกรต้องการจัดทำมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน และต้องการการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำที่นำไปใช้ในพื้นที่ ได้แก่

พื้นที่ลาดชัน - ชั้นบันไดดินแบบไม่ต่อเนื่อง ความลาดชัน 1-5 %

- บ่อดักตะกอน

- ทางลำเลียงในไร่นา แบบไม่มีแบบร่องน้ำ

- ท่อลอด

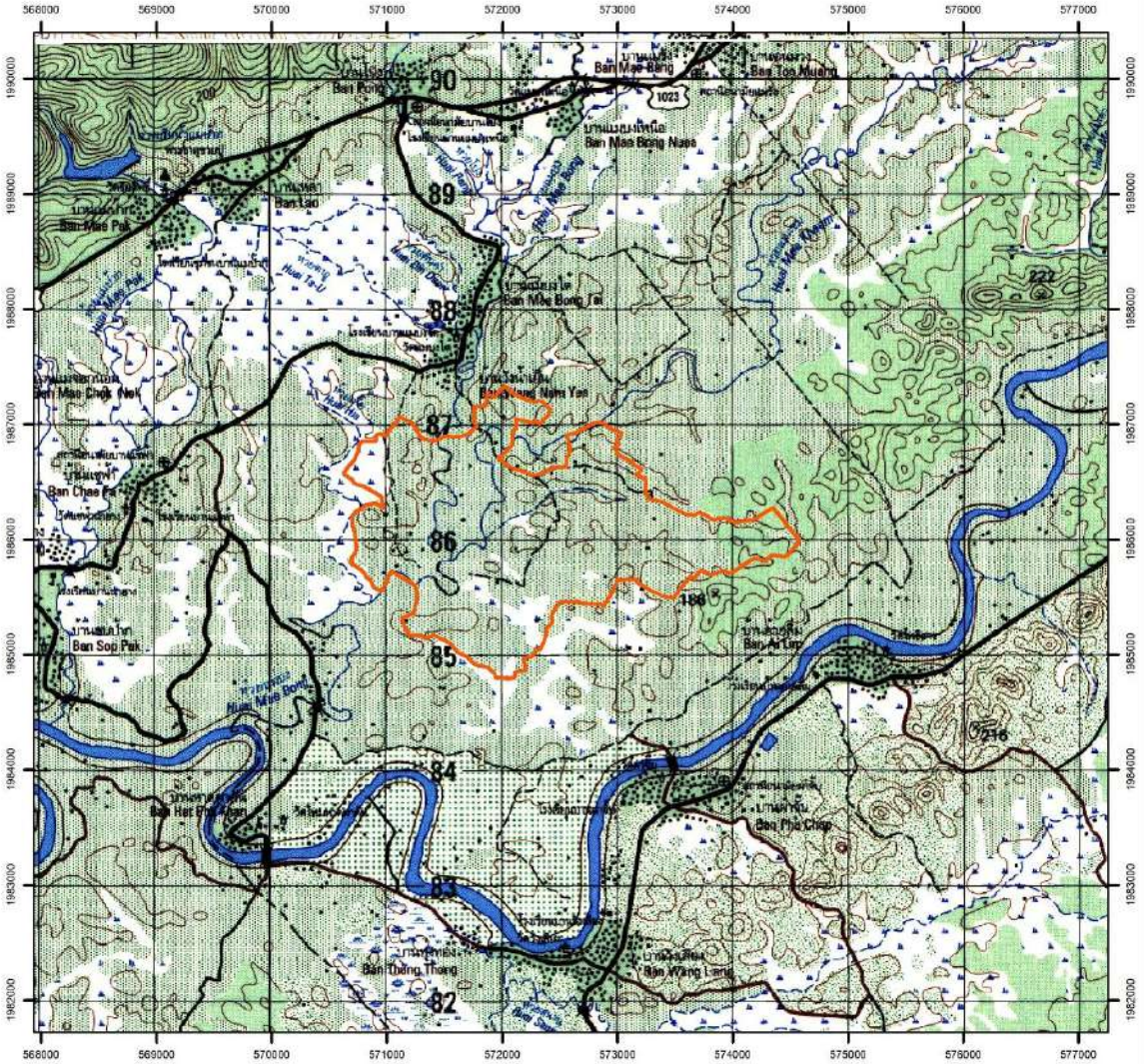
- ปรับพื้นที่นา แบบที่ 1,2,3

ภาพกิจกรรมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน PRA
โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยการเกษตร
สถานีพัฒนาที่ดินแพร่ ปงบประมาณ พ.ศ.2569

ภาคผนวก

แผนที่ภูมิประเทศ
 โครงการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร
 บ้านวังน้ำเย็น หมู่ 10 ตำบลแม่ป้าก อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่
 พื้นที่ดำเนินการ 150-0-0 ไร่ รหัสโครงการ สพข.7-พร.-สภ.-ป.01-พ.ค.2569-150

สัญลักษณ์

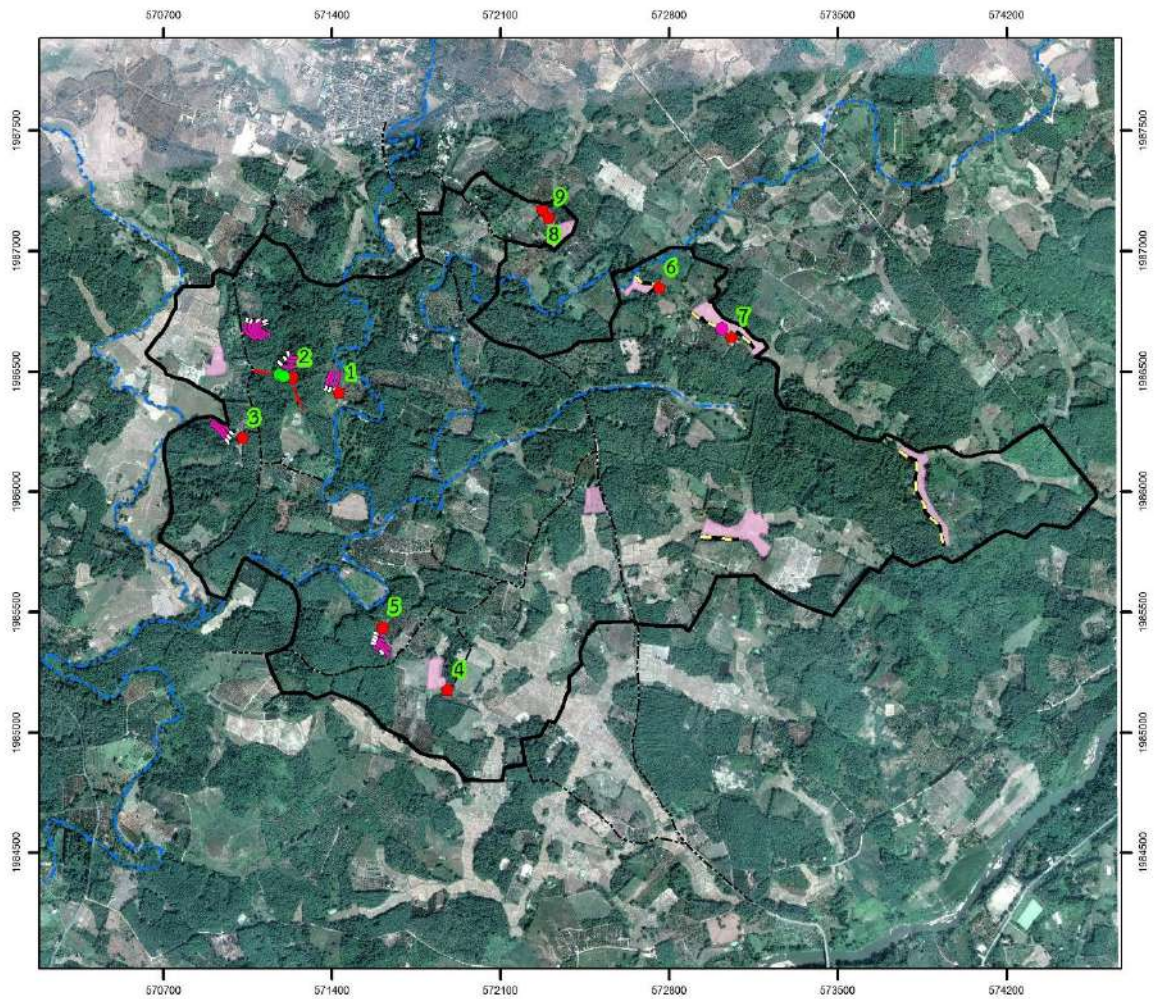
 ขอบเขตโครงการ

แผนที่มาตราส่วน.....1 : 50,000
 ลำดับชุดที่.....L 7018
 พื้นหลักฐาน.....WGS84
 ระวาง.....4944IV

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่
 สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7
 กรมพัฒนาที่ดิน

แผนที่ออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
 โครงการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร
 บ้านวังน้ำเย็น หมู่ 10 ตำบลแม่ป้าก อำเภอลำดวน จังหวัดแพร่
 พื้นที่ดำเนินการ 150-0-0 ไร่ รหัสโครงการ สพข.7-พร.-สภ.-ป.01-พ.ศ.2569-150

สัญลักษณ์

- ท่อ ค.ส.ล. ขนาด \varnothing 0.30 ม.
- ท่อ ค.ส.ล. ขนาด \varnothing 0.60 ม. แบบคู่
- บ่อดักตะกอนดิน
- ทางลำเลียงไถโรนา แบบไม่มีร่องน้ำ
- ปรับพื้นที่ แบบที่ 2 มีคูน้ำ ขนาดคูน้ำ 2.00 ม. X 1.20 ม. x 0.80 ม.
- ขึ้นบันไดดินแบบไม่ต่อเนื่อง พื้นที่ความลาดชัน 21-35 %
- ทางน้ำ
- ถนน
- เส้นชั้นความสูง 10 เมตร
- เส้นชั้นความสูง 2 เมตร
- ปรับพื้นที่ แบบที่ 1 (Land Leveling) ตามระดับดินเดิม Slope 1-5 %
- ขอบเขตโครงการ

มาตราส่วน 1 : 23,000

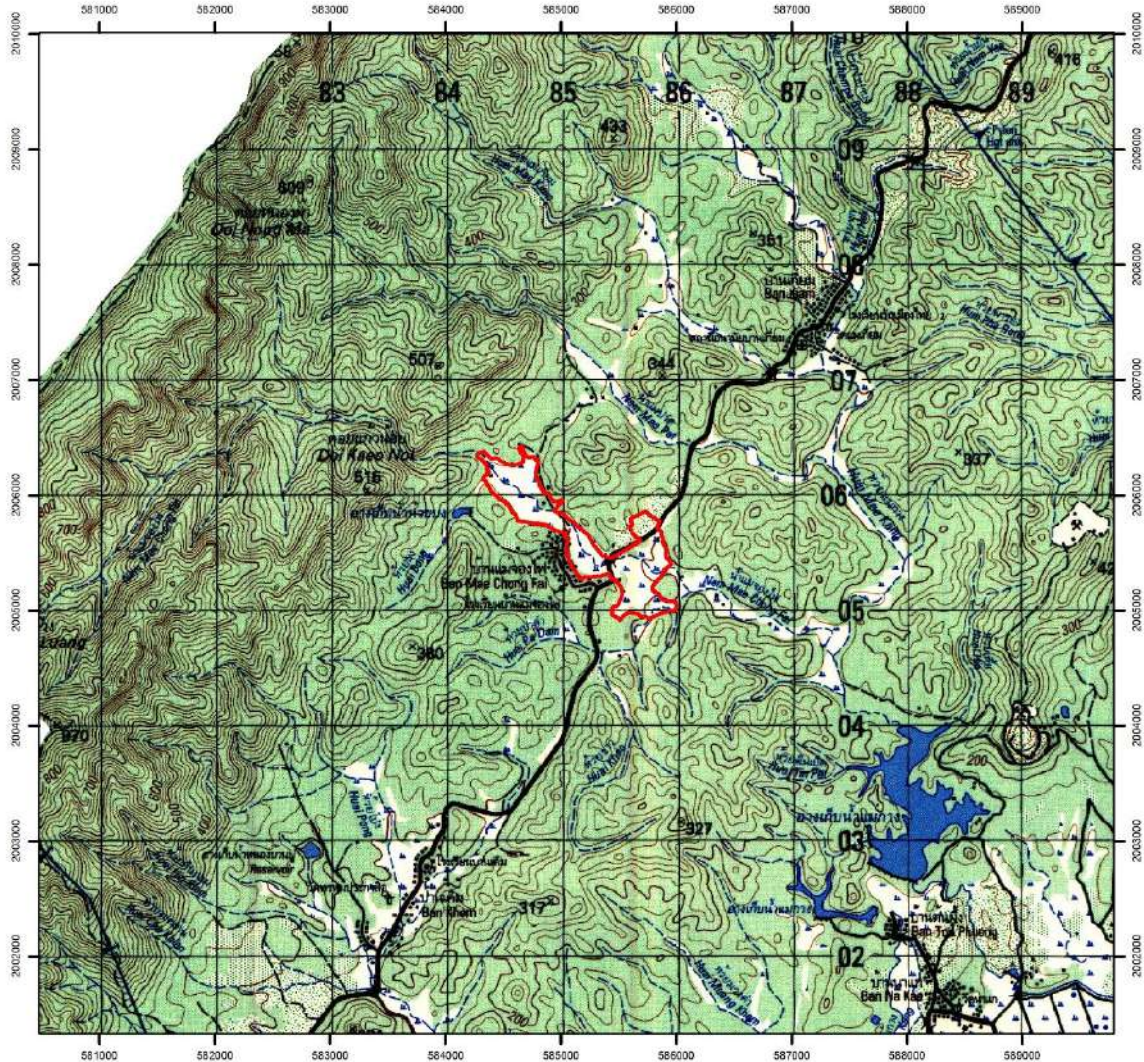

ภาพถ่ายดาวเทียม โพรแกรมกูเกิ้ล
 พื้นหลักฐาน WGS 84

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่
 สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7
 กรมพัฒนาที่ดิน

แผนที่ภูมิประเทศ
 โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติทางการเกษตร
 บ้านแม่จองไฟ หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยอ้อ อำเภออลอง จังหวัดแพร่
 พื้นที่ดำเนินการ 100-0-0 ไร่ รหัสแปลงโครงการ สพข.7-พร.สภ.ป.02-พ.ศ.2569-100

สัญลักษณ์
 ขอบเขตโครงการ

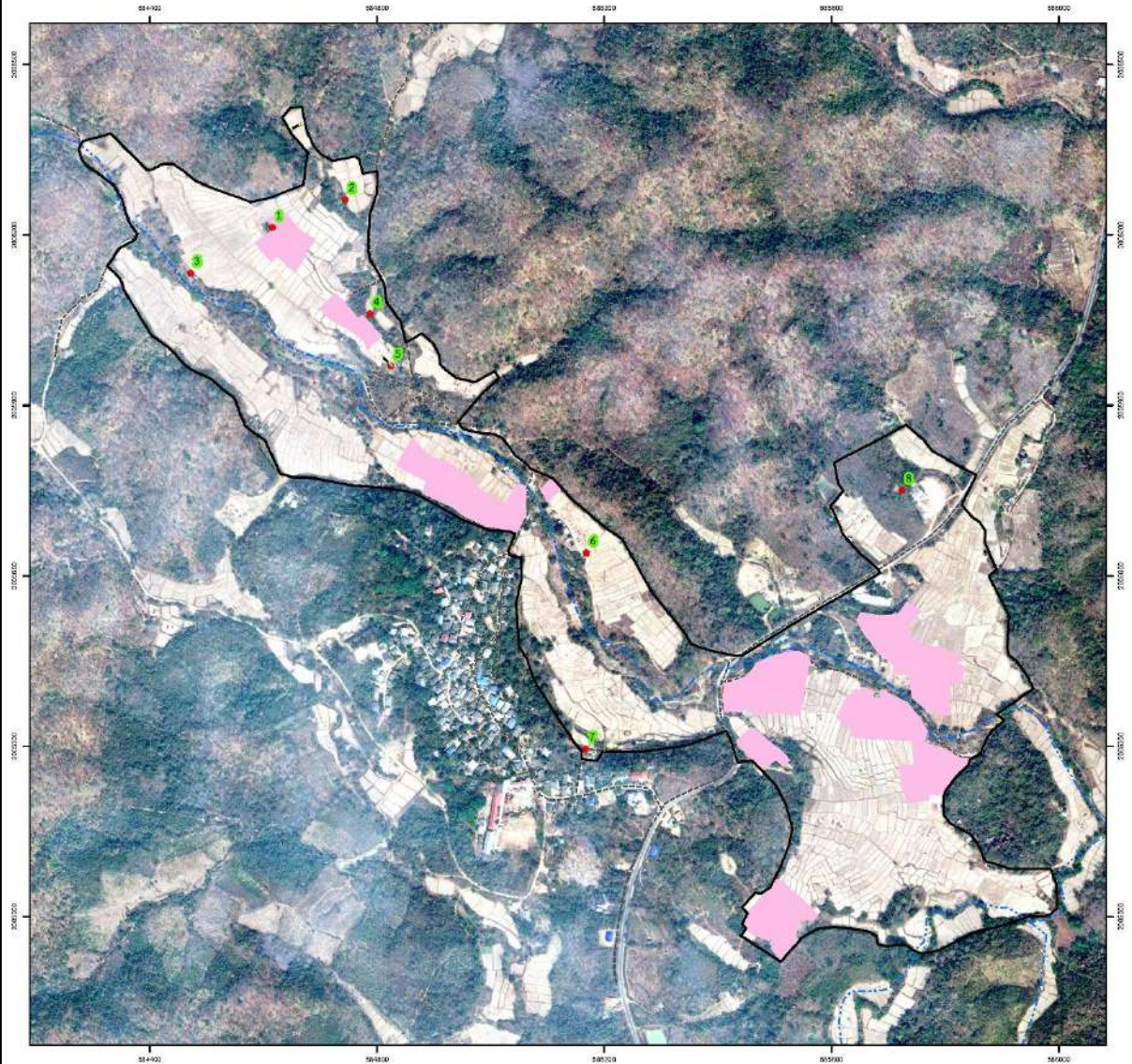
แผนที่มาตราส่วน.....1 : 50,000
 ลำดับชุดที่.....L 7018
 พื้นหลักฐาน.....WGS84
 ระวัง.....4945II

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่
 สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7
 กรมพัฒนาที่ดิน

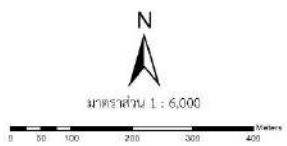
แผนเพื่อออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
 โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติทางการเกษตร
 บ้านแม่จองไฟ หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยฮ่อม อำเภอคลอง จังหวัดแพร่
 พื้นที่ดำเนินการ 100-0-0 ไร่ รหัสแปลงโครงการ สพข.7-พร.สภ.ป.02-พ.ศ.2569-100

สัญลักษณ์

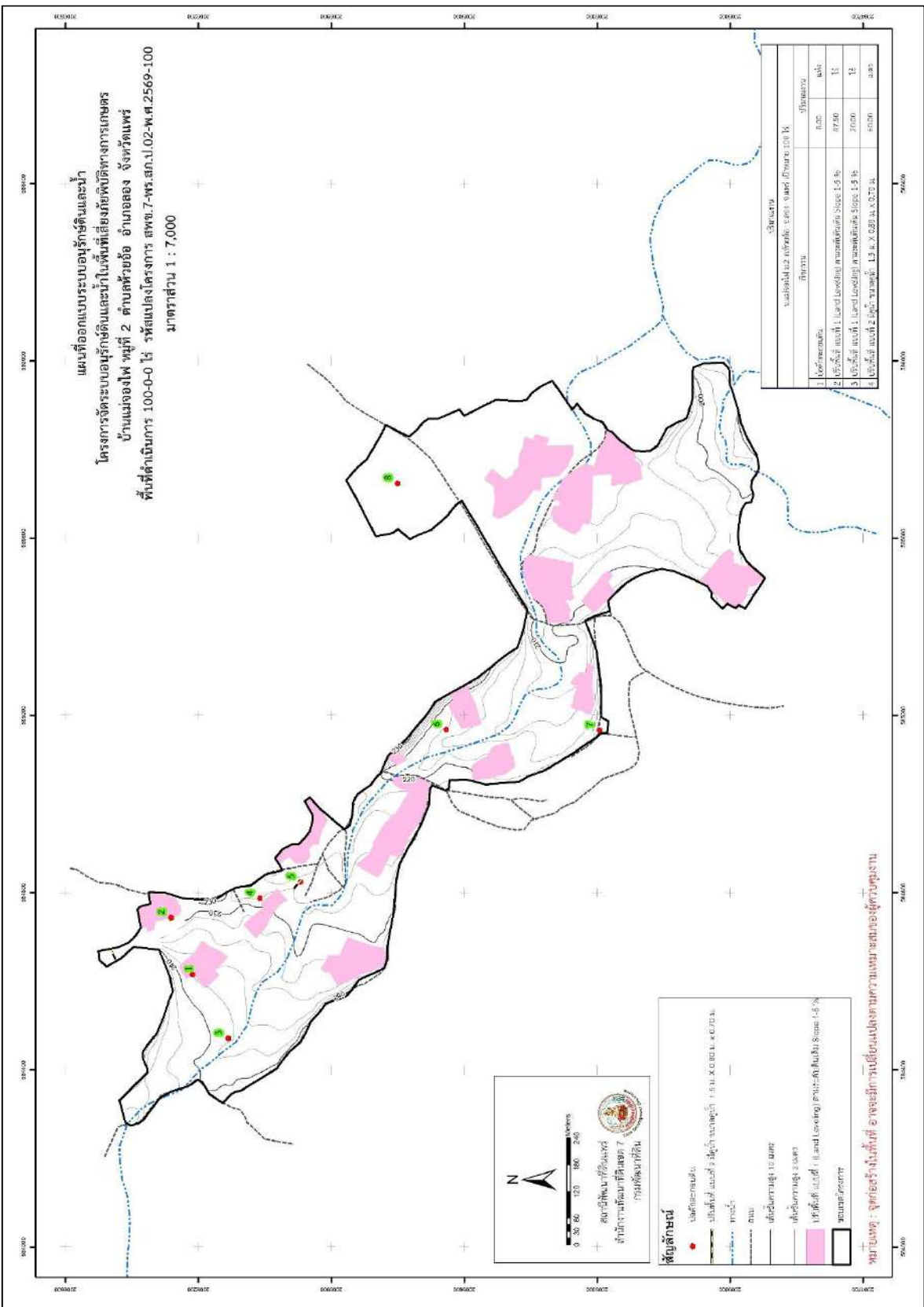
- ปอดักตะกอนดิน
- ปรับพื้นที่ แบบที่ 2 มีคูน้ำ ขนาดคูน้ำ 1.5 ม. X 0.80 ม. x 0.70 ม.
- ทางน้ำ
- ถนน
- เส้นชั้นความสูง 10 เมตร
- เส้นชั้นความสูง 2 เมตร
- ปรับพื้นที่ แบบที่ 1 (Land Levelling) ตามระดับดินเดิม Slope 1-5 %
- ขอบเขตโครงการ

ภาพถ่ายดาวเทียม โพรเจกชันยูทียีเอส
 พื้นหลักฐาน WGS 84

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่
 สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7
 กรมพัฒนาที่ดิน

แผนเพื่อออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อเสียภัยพิบัติทางการเกษตร
บ้านแม่จองโพ หมู่ที่ 2 ตำบลหัวซ้อ อำเภอลอง จังหวัดแพร่
พื้นที่ดำเนินการ 100-0-0 ไร่ รหัสแปลงโครงการ สทท.7-พร.สก.ป.02-พ.ศ.2569-100
มาตราส่วน 1 : 7,000

สัญลักษณ์

- เส้นระดับน้ำ
- เส้นสีฟ้า แสดงถึง ห้วยลำน้ำของตำบลแม่จองโพ
- รางน้ำ
- ถนน
- เส้นชั้นน้ำสูง 10 เมตร
- เส้นชั้นน้ำสูง 20 เมตร
- เส้นชั้นน้ำ 1 เมตร (Land Leveling ตามระดับน้ำ Slope 1:5%)
- หนองน้ำ/บึง

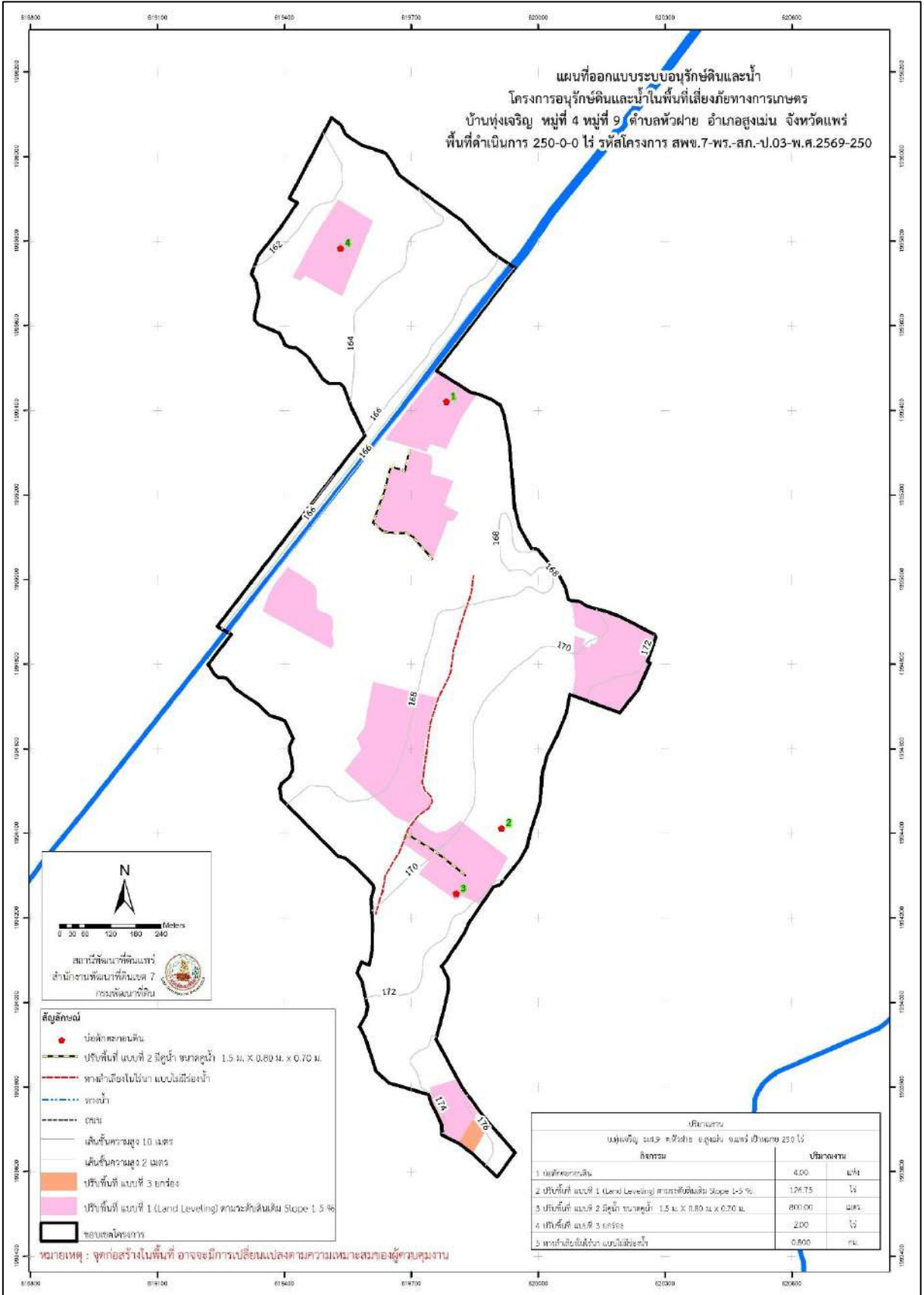
ข้อมูลรายละเอียด

ขนาดพื้นที่ 2 ตารางวา : 1000 x 1000 เมตร (100 ไร่)

ระดับความสูง	พื้นที่	หน่วย
2 (ระดับน้ำ 1 เมตร)	1,000	ตารางวา
3 (ระดับน้ำ 1 เมตร)	1,000	ตารางวา
4 (ระดับน้ำ 1 เมตร)	1,000	ตารางวา

หมายเหตุ : จุดต่อสร้างในพื้นที่ อำเภอลองมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของผู้ควบคุมงาน

แผนทีออกแบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
 โครงการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยทางภาคทร
 บ้านทุ่งเจริญ หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 9 ตำบลหัวฝาย อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่
 พื้นที่ดำเนินการ 250-0-0 ไร่ รหัสโครงการ สพข.7-พร.-สก.-ป.03-พ.ศ.2569-250

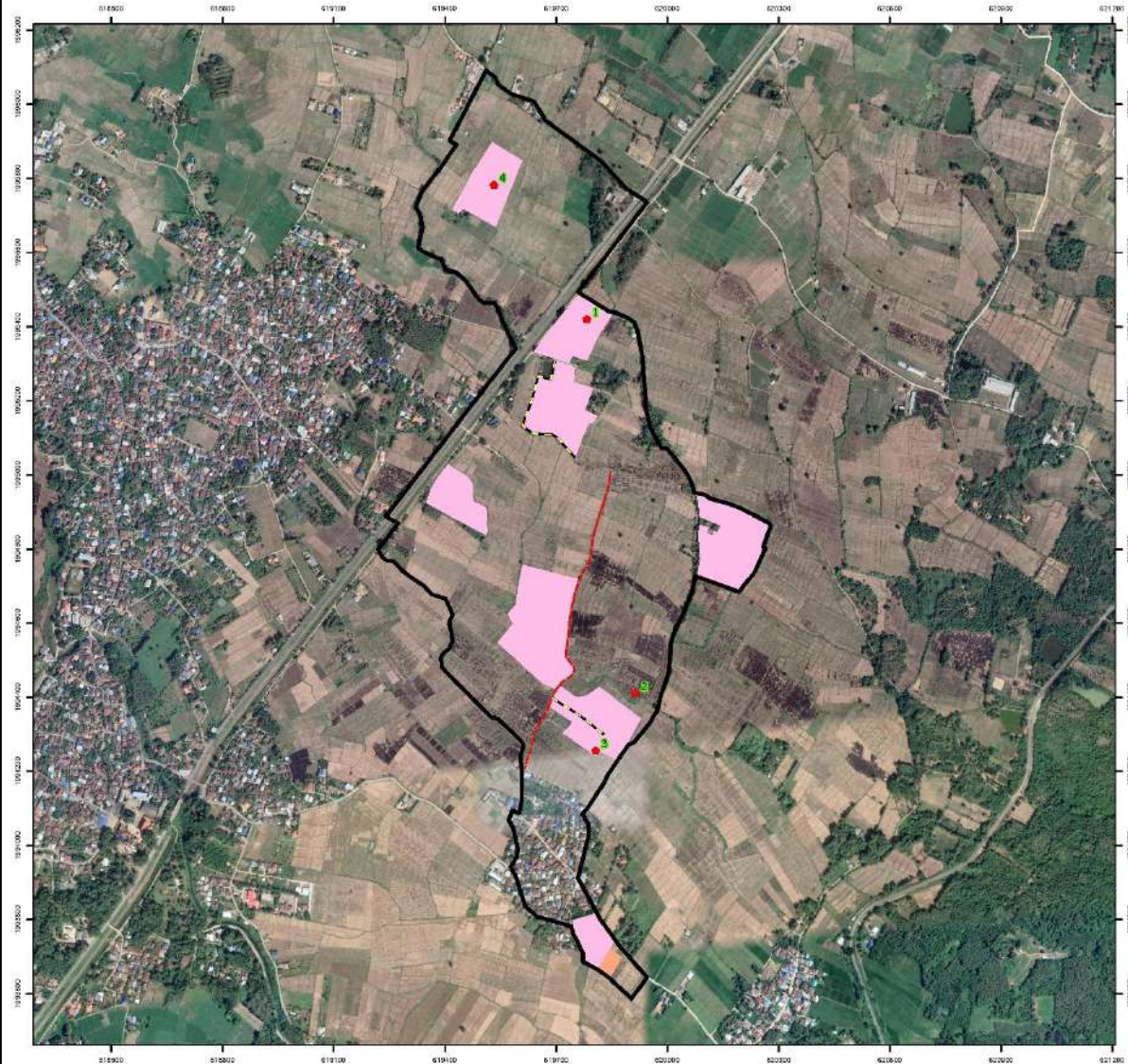
สถานีพัฒนาที่ดินแพร่
 สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7
 กรมพัฒนาที่ดิน

- สัญลักษณ์**
- ปกติจะถอนดิน
 - ปริมพื้นที่ แบบที่ 2 มีคูน้ำ ขนาดคูน้ำ 1.5 ม. x 0.80 ม. x 0.70 ม.
 - ทางลำเลียงน้ำไร่นา แบบไม่มีร่องน้ำ
 - รางน้ำ
 - ถนน
 - เส้นชั้นความสูง 10 เมตร
 - เส้นชั้นความสูง 2 เมตร
 - ปริมพื้นที่ แบบที่ 3 ยกทรง
 - ปริมพื้นที่ แบบที่ 1 (Land Leveling) ความระกาดินเดิม Slope 1-5 %
 - ขอบเขตโครงการ

หมายเหตุ : จุดก่อสร้างในพื้นที่ อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของผู้ควบคุมงาน

ปริมาณงาน		
บ้านทุ่งเจริญ หมู่ 4,9 ตำบลหัวฝาย อ.สองเม่น จ.แพร่ 250 ไร่		
กิจกรรม	ปริมาณงาน	
1. ขุดลอกคูน้ำ	4.00	เมตร
2. ปริมพื้นที่ แบบที่ 1 (Land Leveling) ตามระกาดินเดิม Slope 1-5 %	126.75	ไร่
3. ปริมพื้นที่ แบบที่ 2 มีคูน้ำ ขนาดคูน้ำ 1.5 ม. x 0.80 ม. x 0.70 ม.	800.00	เมตร
4. ปริมพื้นที่ แบบที่ 3 ยกทรง	2.00	ไร่
5. หารสร้างสิ่งปลูกสร้างแบบมีร่องน้ำ	0.800	ไร่

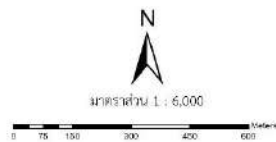
แผนที่ออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
 โครงการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร
 บ้านทุ่งเจริญ หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 9 ตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่
 พื้นที่ดำเนินการ 250-0-0 ไร่ รหัสโครงการ สพข.7-พร.-สภ.-ป.03-พ.ศ.2569-250

สัญลักษณ์

บ่อพักตะกอนดิน	เส้นสีความสูง 10 เมตร
บริเวณพื้นที่ แบบที่ 2 มีคูน้ำ ขนาดคูน้ำ 1.5 ม. X 0.80 ม. x 0.70 ม.	เส้นสีความสูง 2 เมตร
ทางสันเขื่อนในไร่นา แบบไม่มีร่องน้ำ	ปรับพื้นที่ แบบที่ 3 ยกทรง
ทางน้ำ	ปรับพื้นที่ แบบที่ 1 (Land Leveling) ตามระดับดินเดิม Slope 1.5 %
ถนน	ขอบเขตโครงการ

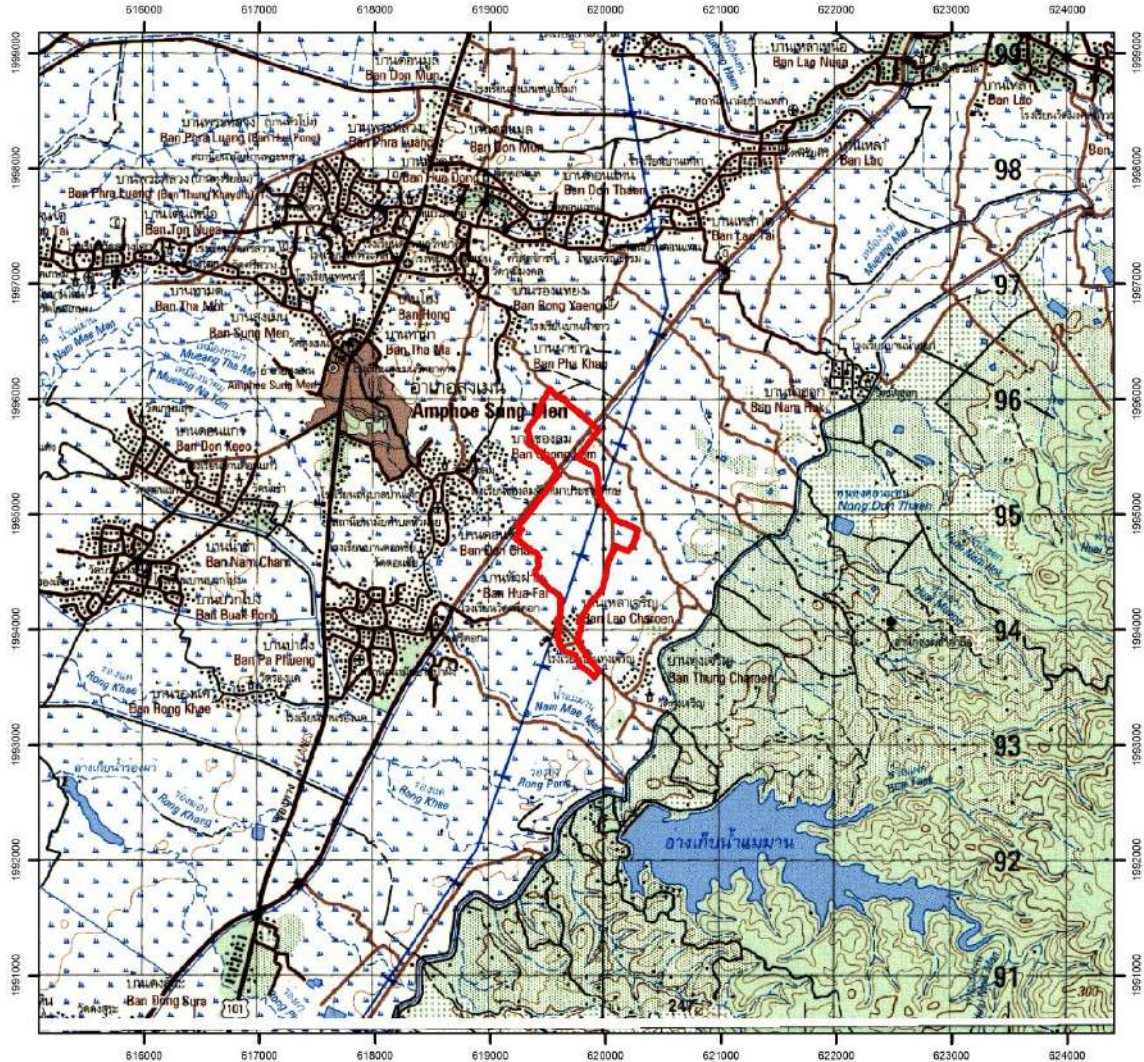
ภาพถ่ายดาวเทียม โพรเจกชันยูทิลิตี้
 พื้นหลังฐาน WGS 84

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่
 สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7
 กรมพัฒนาที่ดิน

แผนที่ภูมิประเทศ
 โครงการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร
 บ้านทุ่งเจริญ หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 9 ตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่
 พื้นที่ดำเนินการ 250-0-0 ไร่ รหัสโครงการ สพข.7-พร.-สภ.-ป.03-พ.ศ.2569-250

สัญลักษณ์
 ขอบเขตโครงการ

แผนที่มาตราส่วน.....1 : 50,000
 ลำดับชุดที่.....L 7018
 พื้นหลักฐาน.....WGS84
 ระวัง.....5045III

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่
 สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7
 กรมพัฒนาที่ดิน